

3. Європейська комісія. Occupational safety and health in the European Union: state and trends 2023. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023. – 68 p.
4. Європейське агентство з безпеки і гігієни праці (EU-OSHA). Digitalisation and occupational safety and health: EU-OSHA Report 2022. – Bilbao: EU-OSHA, 2022. – 64 p.
5. WHO. Protecting workers' health: global plan of action 2023–2030. – Geneva: World Health Organization, 2023. – 49 p.

**УДК 331.453:636.74.043.3**

## **МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД В УДОСКОНАЛЕННІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ КІНОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ**

**Ващенко В.О.**, здобувачка 1 курсу, гр. ЗМОП-25

**Шароватова О.П.**, доцент кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту, к.п.н., доцент, e-mail: sharovatova.elen@ukr.net

*Національний університет цивільного захисту України*

У сучасних умовах розвитку державної системи цивільного захисту важливу роль відіграє діяльність кінологічних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Під час участі у міжнародних місіях, спільних навчаннях та операціях з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій питання безпеки праці кінологів набуває особливого значення.

Особливостями професійної діяльності кінологів ДСНС є: залучення до пошуку постраждалих під завалами, в зонах пожеж, техногенних чи природних катастроф; високі ризики фізичного та психічного навантаження; у міжнародних місіях кінологи діють у різних кліматичних, культурних та нормативних умовах.

Факторами ризику безпечної праці кінологів виступають: травматизм, вплив температурних і шумових факторів, робота у складному рельєфі; контакт із тваринами, небезпечними мікроорганізмами, укуси; стрес, тривала концентрація

уваги, робота в умовах невизначеності; недостатня стандартизація безпеки праці при міжнародних виїздах.

ДЧС України прийнято в систему сертифікації INSARAG (Міжнародна консультативна група з питань пошуку-рятування ООН), що відкриває можливість участі українських пошуково-рятувальних підрозділів у міжнародних аварійно-рятувальних операціях.

Співпраця з партнерами країн ЄС, НАТО, ООН та INSARAG формує нові стандарти професійної діяльності. Впродовж останнього року ДЧС пройшла міжнародні навчання у Португалії з координації рятувальних операцій між країнами-партнерами; українські рятувальники, зокрема кінологи, взяли участь у міжнародних навчаннях CAMP GREEN 2025 у Польщі (завданням місії стали пошуково-рятувальні роботи у зеленій зоні міста, під завалами промислових/житлових споруд); зафіксовано участь української групи в польових навчаннях у Румунії («EARTHQUAKE 25») за сценарієм «землетрус + ядерна аварія». Взаємодія з польськими, чеськими, іншими європейськими підрозділами дала можливість українським кінологам перейняти методики роботи під завалами, спільного командування, комунікації між міжнародними рятувальними групами. Систематичне відпрацювання у складі змінених умов (міська зелена зона, промислові залишки, підземні простори) дозволило адаптувати алгоритми пошуку, розвідки, безпечної роботи службових собак в умовах низької видимості, складного рельєфу, змішаної місцевості.

Участь ДЧС у міжнародних механізмах та навчаннях значно підвищує рівень фаховості кінологів, особливо при пошуково-рятувальних роботах в умовах міжнародної співпраці. Досвід, набутий за кордоном і через участь у системі INSARAG, дозволяє перейняти кращі практики та адаптувати їх до українських умов - як в аспекті техніки, так і безпеки праці.

Впровадження міжнародних процедур з безпеки праці, участь у сертифікаційних процесах, нормативних документах INSARAG, навчаннях з координації – все це дозволяє удосконалити стандарти безпеки кінологів під час міжнародних виїздів та внутрішніх операцій, зокрема підвищувати кваліфікацію, застосовувати мультинаціональні стандарти, покращувати навички роботи в екстремальних ситуаціях, поліпшувати процедури евакуації, медичної підготовки, безпеки тварин і персоналу тощо. У контексті міжнародної співпраці це також підсилює імідж України як надійного партнера в пошуково-рятувальній галузі та

дозволяє більше і частіше включатись у міжнародні операції, що є вкрай важливим для глобальної системи реагування на надзвичайні ситуації.

Участь у спільних тренуваннях сприяє обміну досвідом з питань безпеки, менеджменту ризиків і гуманного ставлення до службових собак. Однак міжнародний аспект безпеки праці все ще потребує гармонізації українських нормативних документів із міжнародними стандартами охорони праці та кінологічної діяльності.

В умовах викликів сьогодення шляхами підвищення безпеки праці кінологів ДСНС можна вважати: удосконалення програм підготовки кінологів із акцентом на ризик-менеджмент; впровадження міжнародних протоколів з охорони праці, зоозахисту і психологічної підтримки персоналу; оснащення підрозділів сучасними засобами індивідуального захисту, комунікації та моніторингу; психологічну реабілітацію після виїздів у зони надзвичайних ситуацій.

Оскільки безпека праці кінологів ДСНС є важливою складовою ефективності пошуково-рятувальних операцій, адаптація української системи безпеки праці до європейських стандартів не лише гарантує збереження життя, здоров'я персоналу та службових тварин, а і підвищить репутацію України як партнера у сфері цивільного захисту.

### **Список використаних джерел**

1. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.07.2018 р. № 597 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів ДСНС». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0896-18#Text>.

2. Стандартна операційна процедура 09.40/ДСНС «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту розмінування територій з використанням мінно-пошукових собак» (Окреме доручення ТВО Голови ДСНС від 20.09.2023 № В-775). URL: <https://dsns.gov.ua/upload/1/9/0/1/7/9/4/sop-mps-z-dodatkami.pdf>.